

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

gemeente
HEEZE-LEENDE

Algemeen

De gemeente beheert een groot en gevarieerd areaal aan openbare ruimte. Binnen dit gebied vinden tal van activiteiten plaats die bijdragen aan een veilige, duurzame en prettige leefomgeving voor onze inwoners. De openbare ruimte bestaat uit diverse kapitaalgoederen, waaronder:

- Infrastructuur: wegen, riolering en civieltechnische kunstwerken;
- Voorzieningen: openbaar groen, openbare verlichting, speel- en sportvoorzieningen en overige voorzieningen;
- Gebouwen: gemeentelijke gebouwen en bijbehorende voorzieningen.

Het beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen komt terug in meerdere programma's binnen de begroting. Deze uitgaven vormen een substantieel onderdeel van de gemeentelijke financiën en zijn maatschappelijk van groot belang. Een goed onderhouden openbare ruimte is essentieel voor een veilige, functionele en aantrekkelijke leefomgeving.

De gemeente onderhoudt haar eigendommen op een basisniveau, waarbij wordt gestreefd naar een balans tussen kwaliteit, kosten en duurzaamheid. In samenwerking met inwoners, maatschappelijke partners en andere betrokken partijen werken we aan een groene, toekomstbestendige en leefbare woonomgeving.

Het beheer vindt plaats op basis van vastgestelde beheerplannen. Hierin staan de beleidsdoelen, kwaliteitsniveaus en geplande activiteiten beschreven. Deze plannen vormen de leidraad voor het uitvoeren, monitoren en waar nodig bijstellen van het beheer en onderhoud.

Wegen

Doelstelling van het wegbeheer is het beheren en onderhouden van de gemeentelijke wegen op het gewenste kwaliteitsniveau binnen de financiële kaders.

Binnen Heeze-Leende is ruim 1,5 miljoen m² aan verharde wegen in beheer. De gemeente wil deze wegen op het afgesproken kwaliteitsniveau B houden. Hierbij is het uitgangspunt dat kapitaalvernietiging en onveilige situaties voorkomen dienen te worden.

Beleidskader

Onderliggende documenten geven invulling aan het beleidskader:

- Beleids- en beheer plan wegen 2022-2026;
- Initiatiefvoorstel over klein onderhoud wegen, fietspaden en trottoirs (kleine ergernissen).

Activiteiten 2025

Om de kwaliteit van het huidige wegennet te monitoren worden, conform het beleids- en beheerplan wegen, elke twee jaar visuele wegininspecties uitgevoerd. In juni van 2025 zijn de wegen geïnspecteerd. Het resultaat daarvan is de input voor de uitvoeringsopdracht van 2026 en 2027. Daarnaast worden wegen van slechte kwaliteit vervangen. In gezamenlijkheid stellen belangengroepen een lijst met kleine ergernissen en geven die door aan gemeente Heeze-Leende zodat ze worden opgelost.

Onderstaand een greep uit de locaties waar in 2025 groot onderhoud op uitgevoerd is.

- Groot onderhoud Boschhoven, Leende
- Groot onderhoud Orichideestraat en Fresialaan, Leende
- Groot onderhoud Heezerweg, Sterksel integrale samenwerking met uitvoering groen
- Groot onderhoud Kapelstraat, Leenderstrijp
- Groot onderhoud fietspad Nieuwendijk, Heeze
- Grote opdracht Klein onderhoud fietspaden Groote heide gebied, Heeze
- Klein onderhoud Fietsstroken Jan Deckersstraat, Heeze
- Groot onderhoud Heivelden, Heeze
- Klein onderhoud rode fietscoating Vlaamseweg, Sterksel
- Groot onderhoud Paaldijk, Leenderstrijp
- Groot onderhoud Pastoor vd Voortlaan, Heeze

Financiering en kosten

Het onderhoudsprogramma voor wegen en het oplossen van kleine ergernissen wordt uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders. Voor het onderhoud van wegen is een voorziening 'onderhoud wegen' aanwezig. De jaarlijkse kosten voor gewoon onderhoud willen nogal eens fluctueren. Grote fluctuaties door jaren met hoge geplande kosten worden opgevangen door een gedeelte van de kosten te verdelen over de jaren vlak voor en of vlak na dat planjaar. Kosten voor het actualiseren van het beleidsplan en onderzoeken zijn opgenomen in het beschikbare onderhoudsbudget.

Rehabilitaties en reconstructies vallen binnen de noemer wegbeheer maar vallen buiten het groot onderhouds-programma wegen. Voor rehabilitatie, vernieuwen van verhardingen met hetzelfde materiaal en in dezelfde omvang, is met het vaststellen van het beleids- en beheerplan wegen 2022-2026 jaarlijks een investeringsbudget van € 400.000 per jaar beschikbaar. Deze reeks is doorgetrokken in de meerjarenbegroting tot en met 2029. Voor grotere, multidisciplinaire vervangingen/projecten en reconstructies dient apart budget beschikbaar te worden gesteld.

In 2025 was een budget van € 400.000 beschikbaar voor rehabilitaties. Door het grote beschikbare onderhoudsbudget en het ontbreken van voorbereidende onderzoeken voor het op tijd kunnen uitzetten van de uitvoering is dit budget niet aangewend. Deze financiële middelen zullen in 2026 worden ingezet waarna de wegen het kwaliteitsniveau hebben zoals in het beleids- en beheerplan wegen 2022-2026 is beschreven.

Civiele kunstwerken (bruggen)

De gemeente Heeze-Leende heeft 35 civiele kunstwerken (bruggen) in beheer. De gemeente heeft de wettelijke taak om de openbare ruimte in een veilige en bruikbare staat te houden. Civiele kunstwerken zijn belangrijke onderdelen van de openbare ruimte. Zij maken het mogelijk dat barrières zoals watergangen, treinsporen en drukke wegen veilig en eenvoudig gepasseerd kunnen worden. De gemeente wil het areaal van de infrastructurele kunstwerken in goede en veilige staat brengen en behouden.

Beleidskader

Onderliggend document geeft invulling aan het beleidskader:

- Beheerplan civiele kunstwerken 2023-2027.

Activiteiten 2025

In het beheerplan civiele kunstwerken 2023-2027 is de gewenste kwaliteit vastgelegd met de bijbehorende benodigde financiële middelen. Dit is de basis voor het uit te voeren onderhoud en vervangingen aan en van de bestaande civiele kunstwerken. Voor 2025 stonden geen vervangingen op het programma.

In 2025 is 1 kunstwerk toegevoegd aan het areaal van de gemeente Heeze-Leende. Het betreft de amfibiepassages die op 10 locaties aan de Somerenseweg zijn aangebracht. Dit object wordt in het plan civiele kunstwerken 2028-2032 opgenomen waardoor het beheer en onderhoud, inclusief de hiervoor benodigde middelen op dit object voor de toekomst geborgd zijn.

Financiering en kosten

Het onderhouds- en vervangingsprogramma civiele kunstwerken wordt uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders zoals opgenomen in het vastgestelde beleidsplan civiele kunstwerken 2023- 2027.

Openbare verlichting

In de gemeente staan ruim 4.500 lichtmasten met armaturen. De gemeente wil haar openbare verlichting op een duurzame en maatschappelijk verantwoorde wijze beheren en onderhouden. We verlichten alleen daar waar het moet zonder dat de verkeersveiligheid in gevaar komt.

Beleidskader

Onderliggend document geeft invulling aan het beleidskader:

- Het geactualiseerde Beleidsplan Openbaar verlichting 2024–2028.

Activiteiten 2025

Op basis van het geactualiseerde 'Beleidsplan Openbare verlichting' is het uitvoeringsprogramma voor 2025 en verder bepaald. De volgorde van werken wordt bepaald door leeftijd van de lichtmasten en armaturen. Daarnaast worden vervangingen van armaturen bepaald door uitfasering van verouderde lichtbronnen die door recente Europese voorschriften, na einde levensduur niet meer leverbaar zijn. Nieuwe armaturen zijn energie zuinige LED armaturen. De vervangingsstrategie uit het plan leidt ertoe dat we in het jaar 2032 het geheel aan lichtmasten hebben voorzien van LED-armaturen.

Financiering en kosten

Het onderhouds- en vervangingsprogramma Openbare Verlichting wordt uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders zoals opgenomen in het beheer- en beleidsplan en overgenomen in de begroting.

Riolering

De kapitaalgoederen die onder riolering vallen hebben allen tot doel een bijdrage te leveren aan een doelmatige inzameling en transport van afval-en regenwater dat binnen de gemeente wordt geproduceerd. Ook dient het riool zo min mogelijk overlast voor de omgeving te veroorzaken en ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater zoveel mogelijk te voorkomen.

Beleidskader

Onderliggend document geeft invulling aan het beleidskader:

- Plan Stedelijk Water 2023-2027 is d.d. 6 februari 2023 vastgesteld.

Activiteiten 2025

In het Plan Stedelijk Water 2023-2027 zijn de activiteiten met het onderhoud van kapitaalgoederen opgenomen. Het onderhoud bestaat uit:

- Preventief en curatief onderhoud van mechanische riolering;
- Onderhoud van vrijvervalriolering.

Met gemeenten en Waterschap van het samenwerkingsverband Waterportaal Zuidoost Brabant wordt een gezamenlijk pakket maatregelen getroffen onder de naam Kallisto. Hiermee voldoen we aan de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Financiering en kosten

De werkzaamheden aan het rioleringssysteem worden budgetneutraal gefinancierd vanuit de inkomsten van de rioolheffing. Op basis van een kostendeckingsplan worden inkomsten en uitgaven in beeld gebracht en vangen we mee- en tegenvallers op in een daartoe gevormde voorziening.

Openbaar groen

Aan de hand van een beeldbestek wordt de gewenste kwaliteit van het groenonderhoud uitgevoerd.

Gewerkt wordt aan het behouden, versterken en optimaliseren van de gemeentelijke boomstructuren.

Beleidskaders

Onderliggende documenten geven invulling aan het beleidskader:

- Groenstructuurplan 2022;
- Bomenvisie de Toekomstboom 2017-2030;
- Uitwerkingsplan bomen 2019-2030.

Activiteiten 2025

Ergon bedrijven en de eigen buitendienst onderhouden het openbaar groen aan de hand van een beeldbestek waarin de gewenste kwaliteit is omschreven. Het voorgenomen onderhoud dient doorlopend te voldoen aan de gestelde kwaliteitsnormen. Hierop wordt steekproefsgewijs gecontroleerd en indien nodig wordt er ingegrepen en bijgesteld. Afgelopen jaar zijn onder andere de onderstaande werkzaamheden uitgevoerd;

- Snoeien van ca 2.000 bomen;
- Het verwijderen, afvoeren en herplanten van ca 60 bomen;
- Het herinrichten van diverse plantvakken;
- Reguliere onderhoudswerkzaamheden aan het groen zoals onkruid verwijderen, gazon maaien en snoeien van de hagen;
- Ecologisch maaien van een berm;
- Het maaien van de overige bermen en watergangen.

Financiering en kosten

De kosten voor het groenonderhoud, snoeiwerkzaamheden, onderhoud bermen en

uitwerkingsplan bomen zijn
opgenomen in reguliere budgetten van de begroting.

Bos en natuurterreinen

De 'Nota Bossen en Natuurterreinen 2024-2034' geeft uiting aan geïntegreerd bosbeheer, waarbij de functies natuur, recreatie en houtproductie moeten leiden tot een gevarieerder beeld. Geïntegreerd bosbeheer gaat zo veel mogelijk uit van natuurlijke processen, waarbij bijvoorbeeld grootschalige ingrepen zoals kaalkap en herplant worden vermeden.

Beleidskader

Onderliggend document geeft invulling aan het beleidskader:

- Nota Bossen en Natuurterreinen 2024 – 2034.

Activiteiten 2025

Aan de hand van het op te stellen werkplan worden de nodige beheer- en onderhoudsmaatregelen uitgevoerd. Het 'Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL)' is toegekend. Jaarlijks wordt er voor de SNL subsidie een werkplan gemaakt waarin de werkzaamheden worden omschreven die in 2025 worden uitgevoerd. Daarnaast worden er herstelmaatregelen uitgevoerd in het Natura 2000-gebied 'Het Meervan' te Heeze. Deze maatregelen zijn bij de aanvraag van de subsidie vastgelegd in een projectplan over de periode 2024-2026.

De onderstaande werkzaamheden zijn uitgevoerd in onze bossen

- Snoeien van de bomen en beplantingen aan het Bels Lijntje;
- We zijn bij het Meervan geweest met terreinbeheerders van aangelegen terreinen om de verschillen in beheer in beeld te brengen en indien nodig hierop samen af te stemmen;
- Op de heide is drie keer een kudde schapen ingezet om de vergrassing tegen te gaan;
- We hebben een voormalig wildakker in gebruik als een extensief akker, deze is ingezaaid met boekweit;
- Er is houtopslag verwijderd in de vorm van berken, ongewenste dennen, Amerikaanse eiken en Amerikaanse vogelkers;
- Monitoring van de flora en fauna;
- Boomveiligheidscontrole uitgevoerd van bomen langs wandelpaden.

Financiering en kosten

Een deel van de kosten van onderhoud van bos en natuurterreinen zijn opgenomen in de reguliere budgetten van de begroting. Verder is het streven van de gemeente erop gericht op een kostendekkend beheer op basis van de jaarlijkse SNL subsidie. Herstelmaatregelen worden betaald uit een beschikbaar gesteld provinciale PAS subsidie (Programma Aanpak Stikstof). Voor de periode in deze begroting dat nog geen subsidie is toegezegd, is een risico opgenomen in het overzicht van geïnventariseerde risico en nemen we het risico mee ter bepaling van de toereikendheid van het weerstandsvermogen.

Speelterreinen

In samenspraak met de buurtbewoners wil de gemeente veilige speelplekken creëren en behouden.

Beleidskader

Onderliggend document geeft invulling aan het beleidskader:

- Nota Spelen in Heeze-Leende.

Activiteiten 2025

Naast het twee keer per jaar inspecteren en de daaruit voortvloeiende herstel- of vervangingswerkzaamheden wordt het herstellen van de ondergronden gecontinueerd. Daarbij gaat het om het reinigen en/of aanvullen van het zand. Renovatie en onderhoud van speelplekken wordt steeds vaker in overleg met omwonenden opgepakt. Het betrekken van burgers bij zaken die spelen in hun directe leefomgeving is een ontwikkeling die omarmd wordt. In 2025 zijn de onderstaande werkzaamheden uitgevoerd:

- Samen met inwoners en het sociaal domein de speelvoorziening vervangen aan de Pomperichans;
- Vernieuwen van diverse valondergronden;

Financiering en kosten

De onderhoudskosten van de speelplekken zijn opgenomen in de reguliere budgetten van de begroting.

Gemeentelijke gebouwen

De gemeente bezit en beheert gemeentelijke gebouwen voor een aantal verschillende functies. Het gemeentehuis en de gemeentewerf zijn werklocaties. De Pompenmaker en de gymzalen zijn er voor bewegingsonderwijs en de breedtesport. De dorpshuizen faciliteren ontmoetingen in de breedste zin. De gemeente wil deze gemeentelijke panden en objecten in de vastgestelde staat van onderhoud brengen en houden, binnen de financiële kaders.

Beleidskader

Meerjarige onderhoudsplannen en bijbehorend investeringsschema.

Activiteiten 2025

In 2024 zijn wij gestart met de voorbereidingen van de verduurzaming van 3 gemeentelijke gebouwen. Het gaat om de gemeentewerf/brandweerkazerne, brandweerkazerne Leende en gymzaal Leenderstrijp. De betreffende investeringskosten zijn opgenomen in de begroting voor 2026. Het duurzaam meerjarig onderhoud hebben we herijkt in 2025 (afgekort DMJOP). Het geactualiseerde Beleids- en beheerplan gemeentelijke gebouwen en overig gemeentelijk vastgoed wordt in 2026 voor vaststelling voorgelegd aan het college en de gemeenteraad.

In juni 2025 hebben we de nieuwe gymzaal Weibossen in gebruik genomen . De twee oude gymzalen hebben we aan de breedtesport onttrokken. Beide gymzalen zijn momenteel voor instandhoudingsbeheer opgenomen in de meerjaren onderhoudsplanning. Aan het einde van 2025 zijn twee nieuwe panden door de gemeente aangekocht. De woning met winkelpand aan Jan Deckersstraat 16 - 18 en dorpshuis 't Perron. Dit betekent een aanzienlijke vergroting van het areaal gemeentelijk vastgoed. Beheer en onderhoud wordt meegenomen in het nieuwe beheer- en beleidsplan gebouwen.

Financiën

Voor de financiering van de onderhoudsmaatregelen uit het DMJOP is de 'voorziening gemeentelijke accommodaties' ingericht. Het doel van de voorziening is om de fluctuerende kosten door de jaren heen te egaliseren en jaarlijks een vaste storting in de begroting op te nemen. Voor dagelijks en contractonderhoud zijn bedragen in de exploitatiebegroting opgenomen.

